

Stará Voda

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Hradec Králové

Nadmořská výška: 231 m n. m.

Počet obyvatel: 142

Adresa URL: www.staravodahk.cz

Okres: Hradec Králové

GPS souřadnice: 50.150323N, 15.530563E

První pís. zmínka: 1369 (655 let)

PSČ: 503 51

Historie obce Stará Voda

První písemná zmínka o Staré Vodě je z roku 1369, kdy zde stála dřevěná tvrz. Později byla ves prodána přestavlkému panství. Roku 1775 se místní sedláci připojili k selskému vzbouření a táhli na Chlumec, kde byli poraženi.

Studánka svatého VáclavaAž přijdete do Staré Vody, všimněte si malé studánky před starobylym kostelíkem svatého Václava. Přes kostelík přešlo už šest století, je to jeden z nejstarších kostelíků na našem milém Chlumecku, ale studánka je ještě mnohem starší. Kdysi bývalo kolem ní těžké dřevěné roubení. Když před nedávnem shnilo, nahradili je občané betonovými skružemi a studánku přikryli příklopem, aby voda zůstala stále čistá.Starovodský pramen má velkou podzemní sílu. Nevysychá ani za prudkých letních paren a stačí celé okolí zásobit dobrou vodou.Za moudré vlády knížete Václava Svatého ještě obec Stará Voda nestála. Kolkolem se rozprostíraly hluboké lesy. Na západě sousedily s hvozdy chlumeckými, na východní straně se zbožím dobřenských. Všude bylo plno zvěře a lovci sem rádi zajížděli na hony. Lesní rohy často zaznívaly tichými dubinami starovodskými a radost lovců z bohaté kořisti nebrala konce.O bohatství starovodských lesů se dověděl sám kníže Václav a vypravil se k nám na hon. Doprovázela ho četná družina. Cesta z pražského hradu trvala ovšem dlouho, ale úlovky stály za takovou cestu.Když opět jednou patron české země zajel se svým průvodem na Chlumecko, byl právě parný den. Slunce svítilo, jen upalovalo. Koně se pěnili v dusném povětří a lovci prahli žízni„Ty, Mečislave a Bojane, vyjeďte každý v jinou stranu a přineste pitné vody", rozkázal kníže dvěma panošům. „Jazyk v ústech dřevění a do večera je ještě daleko."Oba mladíci se rozjeli po lese hledat pramen vody. Bloudili drahnou chvíli, ale marně. Všecky prameny byly toho roku na suchu. Jak také ne! Slunce bilo do země od časného jara a zima měla jen sněhový poprašek. Vrátili se s nepořízenou. Kníže je neplísnil. Nevyznali se v hlubokých lesích a domorodce nebylo možno potkat. Vesnice byly od sebe na hony daleko„Půjdu sám, abych občerstvení vyhledal. Kdo máš žízeň, následuj mne", zvolal kníže Václav. Zaměřil svou cestu níže ke staré stezce, jako by byl v lese doma, a dlouho nehledal. Přivedl žíznivě k malému prameni, zarostlému v hustém křoví tak, že ani zvěř se odtud nemohla napít. Prohlédl si vodu, prozářenou slunečním jasem, dal odseknout větve trnčí, klekl ke studánce a nabral do hrsti. Voda byla ledově studená a bylo jí dosti. Přiložil dlaně k ústům a blaženě se napil. Opět se sklonil k prameni a znovu zčeřil jeho hladinu svými svatými rukama.Poté odstoupil od studánky, aby se napili další žíznivci„Pijte s chutí! Z vody sice nikdo nepil, neboť není k ní přístup, je stará, ale dobrá."Zprvu studánce, ale pak nově založené vesnici, jež vznikla okolo studánky, zůstalo jméno Stará Voda. Starovodští občané si zamilovali patrona české země, opatrovali jeho studánku a později k jeho počtě vybudovali v blízkosti svatováclavský kostelík. Věří, že svatý Václav je jejich ochráncem a že střeží

všecko starovodské. Svatováclavská studánka ve Staré Vodě by mohla mnoho vyprávět. Dávala živobytí mnoha pokolením, zachraňovala jejich majetky před požárem. Okolo jejího roubení bylo živo po celé dny. Hospodyně sem chodívaly pro vodu do kuchyně, chasníci odnášeli od ní plné džbery dobytku a nikdy svou dobrotu neskrblila. Ve dne si kolem ní hrála klubka dětí, po denní práci tu v příjemném chladu rokovali staří a naposled slýchávala horká slova milenců. Přes svatováclavskou studánku se převalily věky. Ale studánka nezestárla. Je stále svěží jako tehdy, když z ní pil svatý patron české země.

Rybník plný mnichů (ze Staré Vody a Káranic) Dokud ještě v pralese Na vrších šplhali medvědi a celý okršlek země zarůstal sítinou, hlídaly stezku mezi močály dřevěné tvrze. Vystavět pevnůstku byla hračka. Kmeny na roubení přivezl nevolný lid z pralesa, základy zedníci vyzdili z domácí opuky nebo z labského černého kamene a vody do příkopu kolem tvrze bylo vůkol habaděj. Když starovodské zboží koupil zeman Kryštof, řekl si: „Postavím ještě jednu tvrz mezi Kozí hůrou a Vražednicí, abych se opřel proti tvrdým Nedabylicům. Se sousedem jsem v nevůli pro rybník Kocuřík a nepřítel by proti mně vypadl, kdykoli by se mu zezdalo.“ Nevolníci vyklučili do pralesa sjízdnou cestu, formani sváželi duby a kámen a za dva za tři týdny se už proti obzoru zdvíhaly parkány. Hlína z vodního náhona se výtečně hodila k navršení dvora. Hradiště mohli zemanu Kryštofovi i Nedabyličtí závidět. Starovodský pán se uvelebil na tvrzi jako kvočna v kukani. Liboval si, že má krytá záda jako leckterý hradní pán, jen se cpal a pil, a čím víc tloustl, tím hůře nakládal se svými poddanými. Sotva sedláci vyštětovali cestu ke Lhotáčku, už je nutil vyrubat kus lesa Vražednice a kopat dlouhý příkop mezi třemi rybníky. Vychrtlí nevolníci padali únavou, krajíce ovesného chleba se dosyta nenajedli, žejdlíku kyselých pivních slivků se nenapili. A tak se Kryštofovi poddaní na všech stranách začali bouřit. Svěho pána nenáviděli na život a na smrt a jen čekali na příhodný okamžik. Surovec pozdvižení lidu tušil. Podstrčil dvěma jidášům mrzký peníz: „Natáhněte uši, co se mezi robotníky šušká, ať vám ani slůvko neujde!“ Lidé si dávali na zrádce pozor. Ale tu a tam přece jen někomu uklouzlo slovíčko a dal se chytit. Panští napjali rebela na skřípec a utýraného až k smrti dovlekli k černé studni uprostřed nádvoří. Tuň se jí říkalo, kde se ubožák pod ranami holomků skácel do hlubiny. Když trpělivost lidu přetekla, jako jeden muž se všichni zvedli a táhli před bránu tvrze. Stráž jim byla pomocníci. Spustila padací most, lid vnikl do panských komnat, a než se kdo nadál, svíralo několik šlachovitých selských rukou tyranovo hrdlo. „Dostane provaz nebo studnu?“ zvolal selský předák. „Studnu, kde on sám naše lidi topil!“ ozval se jedním hlasem dav. „Do Tůně s ním!“ A všichni se hrnuli ke studni, aby vlastní rukou vrhli netvora do vody. „Zadržte!“ vykřikl kdosi z houfce a dral se dopředu. „Ve studni našli hrob naši nevinní lidé. Zneuctili bychom jejich památku, kdyby měli tlít vedle svého vraha.“ „Budiž, svrhneme ho tedy z podsebití do příkopu.“ Jak se rozhodli, tak se taky stalo. Zeman se dlouho s životem neloučil. Selské pěsti byly tvrdé. Lid se však hned neuklidnil. Jeden povstalec vnikl na věž, druhý na půdu, jiní se vrhli do sklepů a horních světnic. Každý s sebou nesl kus suchého troudu a ocílku, a okolo půlnoci stálo pyšné hradiště v jednom plameni. Co nezdolal požár, rozkopaly motyky a sekery. Z hradu zůstalo jen kus sklepení. Za husitských válek se v lese pod Vršemi ukryli němečtí mniši. Slídili a slídili, až vyslídili sklep ve zříceně tvrzi. Tam bude pro ně bezpečněji než v lesní chýši. Tajně se přestěhovali do rozvalin tvrze zarůstajících už trávou a těšili se, že brzy přijde konec válek a ni že zas uchvátí bohaté kláštery. Ale přepočítali se. Místní lidé nepřátele vypátrali, a jak válka tomu chtěla, s nimi naložili. Nadešla druhá soudná noc na zemanské tvrzi. Rozezlený lid vtrhl do skrýše, vytáhl odtamtud mnicha za mnichem a naházel tloušťky do studny. Zub času ohlodal zříceniny tvrze, ubývalo zdí i půdy pod nimi a tam, kde rumišť nestačilo zavalit vodní příkop, nadmul se rybníček. Kněžský mu říká, aby se nikdy nezapomnělo, že tu domácí lidé ve spravedlivém hněvu potrestali nadutce, kteří nikdy českou zemi

nemilovali. Vysvětlivky: sítina - bažina zarostlá sítím, vodní trávou Kozí hůra - les mezi Novým Městem a Starou Vodou na Chlumecku Nedabylice - zaniklá tvrz na Chlumecku, sídlo Straků z Nedabylic Lhotáček - les na místě zaniklé vesnice špetička - troška holomek - katův pomocník podsebití - ochoz, pavlač okolo hradby, odkud bili obránci nepříteli pod seboutroudu - suchá vlákna k roznícení ohně z jiskry, hubka ocílka - ocel na křesání ohně rumišť - rozvaliny

